

**UCHWAŁA NR LIII/424/2023
RADY GMINY LUBRZA**

z dnia 26 września 2023 r.

w sprawie załatwienia skargi z dnia 15 czerwca 2023r. na działalność Wójta Gminy Lubrza

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40, 572, 1463) w związku z art. 229 pkt 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. – Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 775 i 803) Rada Gminy Lubrza uchwała, co następuje:

§ 1. Po rozpatrzeniu skargi z dnia 15 czerwca 2023r. na działalność Wójta Gminy Lubrza oraz po zapoznaniu się ze stanowiskiem Komisji Skarg, wniosków i petycji Rady Gminy Lubrza w przedmiotowej sprawie, uznaje skargę za nieuzasadnioną z przyczyn określonych w uzasadnieniu, stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Rady Gminy Lubrza, zobowiązując go do przygotowania odpowiedzi i przesłania skarżącej odpisu niniejszej uchwały wraz z załącznikiem.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Czesława Antoszczyszyn

Uzasadnienie

W dniu 20 czerwca 2023r. do rozpatrzenia Rady Gminy Lubrza przekazana została skarga na działalność Wójta Gminy Lubrza (pismo nr OR.1510.1.2023), dot. nienależytego wykonywania zadań prowadzącego do naruszenia prawa w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa dla mieszkańców miejscowości Trzebina przy posesji 79, 80 i 85 również, jako użytkowników dróg gminnych.

Zgodnie z przyjętą w Statucie Gminy Lubrza procedurą postępowania, skarga przekazana została do Komisji skarg, wniosków i petycji Rady Gminy w celu rozpoznania jej zasadności. Komisja Skarg, wniosków i petycji Rady Gminy Lubrza na posiedzeniu w dniu 15 września 2023r. przeanalizowała :

- 1) zarzuty zawarte w skardze;
- 2) zgromadzoną dokumentację;
- 3) wyjaśnienia Wójta Gminy Lubrza oraz pracownika Referatu Inwestycji, Gospodarki Przestrzennej i Ochrony Środowiska Urzędu Gminy w Lubrzy.

Z treści skargi z dnia 14.06.2023r. doręczonej w dniu 15.06.2023r. skarżący zarzuca, że :

1. Wójt Gminy dokonał wyłączenia lamp ulicznych przy posesji 79, 80 i 85 zasłaniając się potrzebą dokonania ograniczenia zużycia energii o 10%,

2. Wyłączenie oświetlenia ulicznego narusza prawa mieszkańców Trzebiny przy posesji 79,80 i 85 w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa również, jako użytkowników dróg gminnych.

Na podstawie przeanalizowanej dokumentacji Komisja skarg, wniosków i petycji ustaliła co następuje :

Na podstawie art.7 ust.1 pkt 3 oraz pkt 14 ustawy o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U z 2023 r. poz. 40, 572, 1463) do zadań własnych gminy należą sprawy zaopatrzenia w energię elektryczną oraz bezpieczeństwa obywateli. Na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo energetyczne. (t.j. Dz.U. z 2022 poz.1385 z późn.zm.) zadaniem gmin jest finansowanie oświetlenia dróg gminnych, natomiast pkt 4 ustawy stanowi, iż zadaniem gminy jest również planowanie i organizacja działań mających na celu racjonalizację zużycia energii i promocję rozwiązań zmniejszających zużycie energii na obszarze gminy.

Ustawa z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2127) w zakresie art.37 ust.1 i 3, zobowiązała kierowników jednostek sektora finansów publicznych w tym wójtów (burmistrzów i prezydentów miast) i dyrektorów instytucji kultury do zmniejszenia całkowitego zużycia energii elektrycznej w zajmowanych budynkach lub częściach budynków oraz przez wykorzystywane urządzenia techniczne, instalacje i pojazdy w wymiarze:

- 1) od 1 grudnia do 31 grudnia 2022 r. – 10% średniorocznego zużycia energii elektrycznej w latach 2018-2019;
- 2) od dnia 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. – 10 % zużycia energii elektrycznej w 2022r.

Za nieosiągnięcie celu zmniejszenia energii elektrycznej na kierowników jednostek sektora finansów publicznych Prezes Urzędu Regulacji Energetyki może nałożyć karę pieniężną w wysokości do 20.000,00 zł.

Ustawa z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej została opublikowana 17 października 2022 r. i w zakresie art.37 ust.1 i 2 weszła w życie z dniem 1 grudnia 2022 r., a w zakresie art.37 ust.3 i 4 weszła w życie z dniem 1 stycznia 2023 r. Ministerstwo Klimatu i Środowiska opublikowało w listopadzie 2022 r. poradnik dotyczący zasad zmniejszenia zużycia energii o 10 proc. w jednostkach sektora finansów publicznych oraz kalkulator do obliczania oszczędności, o którym to Gmina Lubrza dowiedziała się w dniu 24.11.2022 r. poprzez doniesienia Serwisu Samorządowego PAP, a do końca listopada dokonała częściowego wyłączenia opraw

oświetleniowych na podstawie zlecenia z dnia 23.11.2022 r. Zgodnie z wytycznymi, obowiązek oszczędzania nie dotyczy m.in. szkół, targowisk miejskich, hal sportowych czy oświetlenia ulicznego.

W dniu 20.12.2022 r. Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej, do którego należy Gmina Lubrza, wyraził swoje stanowisko w sprawie nałożenia na kierowników jednostek sektora finansów publicznych obowiązku zmniejszenia całkowitego zużycia energii elektrycznej. Stanowisko zostało przesłane do Ministerstwa Klimatu i Środowiska. ZGWRP stwierdził, że „*Ministerstwo Klimatu i Środowiska wyjaśnia, że obowiązek oszczędności energii elektrycznej o 10 proc. dotyczy wyłącznie obiektów zapewniających obsługę samorządów. Sama ustawa nie zawiera delegacji dla MKiŚ do wydania jakiegokolwiek aktu wykonawczego w tym zakresie. Z wykładni językowej art. 37 ust. 1, 3 omawianej ustawy, wynika, że kierownicy wybranych, wskazanych w ustawie, jednostek sektora finansów publicznych podejmują działania w celu realizacji obowiązkowego celu zmniejszenia całkowitego zużycia energii elektrycznej w zajmowanych budynkach lub częściach budynków oraz przez wykorzystywane urządzenia techniczne, instalacje i pojazdy, w danym okresie w wymiarze 10%. Zatem z treści samej Ustawy nie wynika, aby obowiązek podejmowania działań w celu zmniejszenia zużycia energii elektrycznej, dotyczył wyłącznie budynków urzędów. Brak jest prawnych podstaw, wbrew twierdzeniom Ministerstwa Klimatu i Środowiska, do uznania, że obowiązek zmniejszenia całkowitego zużycia energii elektrycznej obejmuje wyłącznie siedziby organów gminy, a nie dotyczy innych budynków w jej zasobach, czy urządzeń technicznych, m.in.. szkół, przedszkoli, świetlic, hal sportowych, obiektów kultury, oświetlenia ulicznego. Samorząd terytorialny nie może opierać się na wytycznych czy komunikatach wydawanych przez MKiŚ. Zgodnie z treścią art. 7 Konstytucji RP, Organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa, a źródła prawa są jednoznacznie wskazane w art. 87 Konstytucji RP. To Konstytucja, ustawy, ratyfikowane umowy międzynarodowe, rozporządzenia oraz w węższym zakresie terytorialnym akty prawa miejscowego*”.

Odpowiedz na stanowisko ZGWRP otrzymał w dniu 03.01.2023 r. ZGWRP odniósł się to uzyskanej odpowiedzi i „*wyказuje zupełny brak adekwatności odpowiedzi Ministerstwa do treści Ustawy z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej (dalej: ustawa) oraz do przedstawionych przez Związek wątpliwości w jej praktycznym stosowaniu. Źródłem prawa są bowiem przepisy prawa i zawarte w nich normy. Daleko idące wątpliwości budzą też wyjaśnienia dotyczące wskazania interpretacji art. 37 ust. 1 i 3 ustawy. Wnikliwa analiza wcześniejszych wypowiedzi Ministerstwa oraz treści komentowanego pisma nasuwa wniosek, że Ministerstwo utożsamia wójta (burmistrza, prezydenta miasta) nie z organem wykonawczym gminy rozumianej jako jednostka samorządu terytorialnego w szerokim znaczeniu, obejmująca także wydzielone samorządowe jednostki organizacyjne, niemające osobowości prawnej, ale z wójtem jako kierownikiem urzędu, gdzie urząd nie jest traktowany jako jednostka budżetowa, lecz jako wąsko rozumiana jednostka samorządu terytorialnego, bez innych jednostek organizacyjnych. Traktowanie urzędu na równi z pojęciem jednostki samorządu terytorialnego nie jest jednoznaczne i budzi w doktrynie prawnej sporo wątpliwości, a dominujący pogląd, poparty licznymi orzeczeniami sądowymi, nakazuje traktowanie urzędu gminy i starostwa powiatowego jako swoiste, szczególne jednostki budżetowe. W konsekwencji może budzić wątpliwości czy oceny oszczędności należy odnieść tylko do kosztów urzędu, czy traktować odpowiedzialność wójta za podejmowanie działań oszczędnościowych jako organu wykonawczego w ramach jednostki samorządu terytorialnego w rozumieniu art. 164 ust. 1 Konstytucji RP, czyli podmiotu, który wykonuje zadania publiczne we własnym imieniu i na własną odpowiedzialność. Różnica jest zasadnicza, gdyż w tym przypadku analizie podlegałyby wszystkie wydatki gminy w zakresie energii elektrycznej, a nie tylko przypisane urzędowi. Wykładnia językowa art. 37 ust. 1 ustawy wskazuje na tę drugą sytuację. Mowa jest tam przecież o budynkach, urządzeniach technicznych, instalacjach i pojazdach.*”

Prezes URE zamieścił w Biuletynie Informacji Publicznej URE formularz sprawozdawczy, w którym należy zgłosić informacje o oszczędnościach wraz z instrukcją jego wypełnienia dla jednostek sektora finansów publicznych w dniu 13.02.2023 r. W dniu 27.03.2023 r. w BiP URE pojawiły się odpowiedzi na najczęściej pojawiające się pytania dotyczące Raportu. Zgodnie z odpowiedzią w pkt 24 do zużycia energii elektrycznej nie zalicza się zużycia na potrzeby oświetlenia dróg publicznych.

WNIOSKI :

Zgodnie z treścią art. 7 Konstytucji RP, Organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa, a źródła prawa są jednoznacznie wskazane w art. 87 Konstytucji RP. To Konstytucja,

ustawy, ratyfikowane umowy międzynarodowe, rozporządzenia oraz w węższym zakresie terytorialnym akty prawa miejscowego.

Brak jest zatem prawnych podstaw, wbrew twierdzeniom Ministerstwa Klimatu i Środowiska oraz Prezesa URE, do uznania, że obowiązek zmniejszenia całkowitego zużycia energii elektrycznej obejmuje wyłącznie siedziby organów gminy, a nie dotyczy innych budynków w jej zasobach, czy urządzeń technicznych, m.in. szkół, przedszkoli, świetlic, hal sportowych, obiektów kultury, oświetlenia ulicznego. Samorząd terytorialny nie może opierać się na wytycznych czy komunikatach wydawanych przez MKiŚ oraz na odpowiedziach na najczęściej pojawiające się pytania udzielone przez Prezesa URE. Nie są to bowiem źródła prawa. Nie mniej jednak raport dotyczący informacji o oszczędnościach za grudzień 2022 r. została złożony przez Urząd zgodnie z wytycznymi Prezesa URE. Istnieje zatem rozbieżność między zapisami Konstytucji RP, zapisami ustawy z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej a wyjaśnieniami udzielanymi przez Ministerstwa Klimatu i Środowiska i Prezesa URE.

Zauważyć należy również, iż kryzys energetyczny wymusił na samorządach drastyczne oszczędności, a więc i podejmowanie trudnych decyzji. Aby sprostać podwyżkom cen prądu gmina zaczęła oszczędzać min. na oświetleniu ulicznym, wyłączając część lamp. Zgodnie natomiast z ustawą Prawo o ruchu drogowym i Kodeksem Wykroczeń kierujący i tak samo pieszy ma dostosować się do warunków panujących na drodze, na której się porusza, w tym z ograniczoną widocznością. Pieszy powinien w warunkach ograniczonej widoczności używać kamizelki odblaskowej oraz korzystać z własnych urządzeń (lampek) do zwiększenia widoczności na drodze, na której się porusza, aby nie stanowić zagrożenia dla samego siebie i innych uczestników drogi. Organy gminy mają za zadanie zaspokajać zbiorowe potrzeby mieszkańców Gminy w miarę posiadanych środków finansowych, a nie indywidualne potrzeby poszczególnych mieszkańców. W sytuacji obecnego kryzysu gospodarczego wywołanego najpierw pandemią, a następnie wojną na Ukrainie i rosnącymi w związku z tym kosztami funkcjonowania, samorządy są zobowiązane do podejmowania wszelkich starań ograniczających wydawanie środków publicznych, a działanie Wójta wpisuje się w te starania, tym bardziej, iż w art. 18 ust. 1 pkt 4 ustawy Prawo energetyczne. (t.j. Dz.U. z 2022 poz.1385 z późn.zm.) zapisano, że zadaniem gminy jest również planowanie i organizacja działań mających na celu racjonalizację zużycia energii i promocję rozwiązań zmniejszających zużycie energii na obszarze gminy. Działania te Gmina realizuje m.in. poprzez budowę farm fotowoltaicznych przy własnych budynkach, co ma być ukierunkowane na autokonsumpcję wytwarzanego prądu. W dniu 14.09.2023r. Gmina Lubrza złożyła wniosek w ramach programu „Polski Ład – Rozświetlamy Polskę” na wymianę 522 opraw sodowych na ledowe, termin realizacji koniec roku 2024r. przy założeniu otrzymania środków z programu.

Stanowisko Komisji :

Zgodnie z art. 227 kodeksu postępowania administracyjnego, przedmiotem skargi może być w szczególności zaniedbanie lub nienależyte wykonywanie zadań przez właściwe organy albo ich pracowników, naruszenie praworządności lub interesów skarżących, a także przewlekłe lub biurokratyczne załatwianie spraw.

W toku prowadzonego postępowania wyjaśniającego należy stwierdzić, iż nie ma żadnych podstaw do uznania nieprawidłowości w działaniu, zaniedbania lub nienależytego wykonywania zadania przez Wójta Gminy Lubrza.

Dlatego zarzuty wskazane w skardze Komisja uznała za **nieuzasadnione** głosując „za” - jednogłośnie (głosowało 5 członków Komisji).

Komisja Skarg, Wniosków i Petycji Rady Gminy Lubrza wnioskuje o włączenie oświetlenia przy posesji nr 85 ze względu na bezpieczeństwo publiczne.